

Svenska Dagbladet den 4 juli 2002

Skatteutjämningen är orimlig

Kolumn | Stockholm I en av kristdemokraterna beställd utredning har SCB givit en statistisk belysning av systemet för kommunal skatteutjämning. I år går cirka 15 procent av stockholmarnas landstingsskatt in som ett löpande tillskott till andra kommuners budgetar. Ser vi till primärkommunerna ligger motsvarande siffra för Stockholms stad på drygt 21 procent. Stödet är inte en tillfällig hjälp åt andra kommuner att komma ur en svacka. Det är i stället ett stöd som kräver allt större insatser från kommuner med en mera dynamisk ekonomi. Inom några år kan man räkna med att en fjärdedel av stockholmarnas inbetalda kommunalskatt kommer att gå till andra kommuner.

Mot denna bild invänder kommunministern Lars-Erik Lövdén att man inte beaktar helheten. Landstinget och kommunerna i Stockholmsområdet får också bidrag på flera miljarder från staten. Detta är emellertid bidrag som alla kommuner får. I egenskap av statsskattebetalare bidrar stockholmarna, proportionellt sett, mer till invånarna i andra kommuner. Om man ska se till helheten bör man också väga in att socialförsäkringssystemen ger en transferering från områden med hög ekonomisk aktivitet till övriga områden. Därtill kommer de direkta regionalpolitiska insatserna, där pengarna naturligt nog går i samma riktning. Orimligheterna i det kommunala skatteutjämningsystemet borde vara uppenbara. Varför ska en familj i Stockholm med vanliga inkomster avstå ett par tusen kronor i månaden till andra familjer bara för att de bor någon annanstans i Sverige?

Systemet tar också bort incitamenten för kommuner att utvecklas ekonomiskt. När inkomsterna i en kommun växer, växer också bidraget till skatteutjämningsystemet. Nettoeffekten kan bli en förlust för den växande kommunen. Bättre än att satsa på tillväxt blir då att ligga lågt och förlita sig till bidragen från skatteutjämningsystemet.

Vi står inför en uppenbar orimlighet i skattesystemet, som berör vanliga människor. Här borde det, inför valet, vara bäddat för politisk strid. Så lär det inte bli. Frågan tillhör den rad av viktiga frågor som inte kommer upp i valrörelsen därför att det inte finns något parti som har ett genuint intresse av att få upp dem på den politiska agendan.

I det här fallet är hindret det enkla förhållandet att majoriteten av landets invånare bor i kommuner som är nettobidragstagare i systemet. Därtill kommer att de flesta politiker i alla partier har sin förankring i kommunpolitiken. Man kan därför räkna med att det inom varje parti finns en majoritet av politiker som är för ett starkt regionalt stöd till kommunal verksamhet. Därför får sannolikt vi som har valt att bo i Stockholm räkna med att en allt större andel av vår inbetalda kommunalskatt går till att bekosta kommunala angelägenheter i andra kommuner.

Vad som möjligen kunde få systemets vänner att besinna sig är att den kommunala skatteutjämningen på sikt kan bli ett hot mot legitimiteten i hela skattesystemet.

Det finns mycket som talar för att ett högt skattetryck får allmän acceptans endast om medborgarna generellt sett kan räkna med att få offentlig service av hög kvalitet i utbyte. När skatteutjämningsystemet slår in en kil mellan inbetalda skattemedel och tillgång till offentliga medel i Stockholmsområdet går ekvationen som ska ge acceptans åt det höga skattetrycket inte ihop, i denna viktiga del av Sverige. Drivs systemet för långt kan sålunda Lars-Erik Lövdén och andra vänner till högskattestaten komma att såga av den gren de sitter på.

Författare: Ulf Jakobsson

©Svenska Dagbladet eller artikelförfattaren.